

Ländrygg

Hitta i dokumentet

[Indikationer](#)
[Kontraindikationer](#)
[Modalitet](#)
[Patientförberedelser och säkerhet](#)
[Läkemedel/kontrastmedel](#)
[Strålskydd](#)
[Undersökningsprocedur](#)

[Utförande](#)
[Dokumentation](#)
[Patientens eftervård](#)
[Standardbilder](#)
[Uppdaterat från föregående version](#)

Indikationer

Fraktur, frakturkontroll, postop-kontroll, metastaser, myelom, spondylolys, Mb Bechterew, skelettförändringar, SI-ledsfrågeställningar.

Elektiva remisser på patient under 40 år ska prioriteras av läkare för bedömning om MR istället.

Kontraindikationer

Modalitet

Detektor

Patientförberedelser och säkerhet

Kontrollera ID och att rätt organ undersöks.

Läkemedel/kontrastmedel

Strålskydd

Allmänt strålskydd, se [vårdriktlinje](#).

Patientgrupp	Undersökning	Effektiv dos (mSv)	Motsvarande tid bakgrundsstrålning
Vuxna	Ländrygg	0,95	11 månader
4-5 år	Ländrygg	0,17	2 månader

Fråga fertila kvinnor 15 till och med 50 år om graviditet.
Använd gonadskydd för pojkar och män upp till och med 50 år.
Kompression bör användas till och med 70 år.
Läs mer i vårdriktlinje om [gonadskydd, kompression och graviditet](#).

Undersökningsprocedur

Ländrygg:
Patienten är liggande.

På barn och unga upp till 18 år, tas L5-sida endast på begäran.

I Kungsbacka ingår bäckenbild i ländryggsundersökning, se vårdriktlinje [Metodbok höft bäcken protesbäcken](#)

Utförande

Fraktur	Frontal, sida, L5-sida. I Varberg L5-frontal. I Kungsbacka bäckenfrontal istället för L-5 frontal. Vid misstanke om instabil kotfraktur tas sidobilderna horisontellt. Bröst-/ländryggsövergång (frontal, sida) vid behov. Hundbilder på begäran. Överväg CT.
Skelettförändringar, destruktion, spondylolys	Frontal, sida, L5-sida, bäckenfrontal.
Myelom	CT
Metastaser	MR
Morbus Bechterew	Frontal, sida, övergång bröst-/ländrygg bäckenbild i PA.
SI-leder	CT eller MR

Dokumentation

Utförande röntgensjuksköterska fyller i sitt ID.

Dokumentera allmänt strålskydd.

Dokumentera om avvikelse sker.

Bildkriterier/rekonstruktioner/bildbearbetning/arkivering

Frontal

Patienten i ryggläge, ev. bukläge på mycket kraftig patient i kompressionssyfte.

Knä- och höftleder flekteras så att ländlordosen rätas ut något. Stöd eventuellt med kudde.

Se till att patienten ligger rakt.

Centrera i medellinjen i höjd med revbensbågen (L3). Th12 t.o.m. S1 samt sakroiliakalederna ska vara med på bilden.

Sida

Patienten liggande på sidan med lätt uppdragna ben.

Ländryggen ska bilda en lätt konvexitet mot underlaget.

Rak sida med distinkta bakkanter av kotkropparna.

Centrera i höjd med revbensbågen, genom L3. Th12 t.o.m. S1 ska vara med på bilden.

Intervertebralskivorna ska tangeras och taggutsnitten ska synas på bild.

Sida L5

Patienten liggande på sidan.

Centrera i höjd med L5, cirka 3 cm kaudalt om crista iliaca (L4 ligger i höjd med crista).
Rak sida med distinkta bakkanter av kotkropparna, parallellt med disken L5-S1.

Sida bröst/ländryggsövergång

Patienten liggande på sidan med armarna framåt-uppåt.
Centrera cirka två tvärhänder ovanför crista iliaca.
Crista iliaca och Th10-L2 ska ses i bilden.

Vridbilder, "Hundbilder"

Patienten i ryggläge.
Vrid patienten cirka 45° åt vardera hållet, vinkla 10° kaudalt ifrån.
Centrera cirka 3 cm kranialt och cirka 2 cm ventralt om crista iliaca.

Sakroiliakaleder frontalbild

Bäcken i bukläge. Vinkla cirka 15° kraniellt. Centrera och blända över SI-lederna.

Sakroiliakaled, invinklad, inblandad - tas på begäran.

Patienten ligger på rygg. Vrid upp höften på aktuella sidan cirka 10-15°.
Centrera på den uppvridna SI-leden 3 cm kraniellt om symfysen.
Bilateralt.

Bildbearbetning och arkivering

Ansvarig röntgensjuksköterska kontrollerar att bilderna är tagna med rätt ID och att sidomarkering är korrekt.
Ansvarar även för att bilderna är rättvända och rätt hängda enligt hängningsmall.
Samtliga tagna bilder sändes till PACS. Efterbearbetning som beskärning av kroppsytan på tagen bild bör undvikas.

Patientens eftervård

Standardbilder

Ländrygg frontal

Sida

L5-frontal

L5-sida

Övergång sida

Vridbilder "hundbilder"

Uppdaterat från föregående version

2023-09-18: Årlig uppdatering. Specificerat Varberg/Kungsbacka under "Undersökningsprocedur". Lagt till bild L5-frontal.

2022-06-14: Årlig uppdatering utan ändring.

2020-02-19: Tagit bort att akuta ländryggar ska prioriteras av läkare.

2020-01-03: Allmän uppdatering. Stråldostabell

2019-10-29: Årlig uppdatering utan ändring.

Uppdaterad pga. nya skelettlabb.